

Hacagan łodwej aj! Czyli... Serdecznie zapraszamy!

Szanowni Państwo!

Z radością oddajemy w Państwa ręce nową wersję oferty edukacyjnej Muzeum Kultury Wilamowskiej w Wilamowicach. Oferta przygotowana z myślą o roku szkolnym 2026/2027 zawiera w sobie bogactwo doświadczeń, jakie wspólnie z Państwem – rodzicami, nauczycielami i uczniami – zdobyliśmy w ubiegłych miesiącach. Dzięki temu nowa wersja folderu jest jeszcze lepiej dostosowana do potrzeb programowych i dydaktycznych, a także zainteresowań uczniów.

Cały czas punktem odniesienia naszej działalności pozostaje wyjątkowa kultura wilamowska, a więc unikatowy wilamowski język, strój, śpiew, taniec i obyczaje. Dlatego też pragniemy – jako Muzeum – zachęcić Państwa wraz z uczniami do współpracy w dziele dalszego twórczego rozwijania wilamowskiej kultury poprzez udział w różnorodnych lekcjach i warsztatach: czy to okazjonalnych czy też regularnego odwiedzania nas i realizowania w ten sposób elementów programu edukacji regionalnej.

Chcemy zarazem pielęgnować, prezentować i rozwijać dziedzictwo mieszkańców innych miejscowości Gminy Wilamowice. Stąd też nasza edukacyjna oferta nakierowana jest także na obyczajowość zachodniomałopolską i inne wpływy kulturowe (góralskie, śląsko-cieszyńskie) występujące w naszych stronach. Jednocześnie dążyliśmy wszelkimi staraniami, by nasza oferta bogata była w treści pożyteczne również na gruncie ogólnopolskim.

W nowej wersji oferty edukacyjnej zajęcia zostały podzielone tematycznie (a nie wedle wieku uczniów). Stąd wybór lekcji i warsztatów zależy w pełni od decyzji nauczyciela, a my, w miarę możliwości, dostosowujemy treść do wieku uczestników.

Mamy nadzieję, że nowy rok szkolny, podobnie jak i rok ubiegły, obfitować będzie w wiele owocnych spotkań pełnych wspólnej refleksji nad naszą przeszłością, teraźniejszością oraz przyszłością. Dlatego też serdecznie zachęcamy Państwa do korzystania z naszej oferty edukacyjnej i kontaktu z Muzeum celem umówienia czy to zajęć jednorazowych czy całorocznego programu wizyt.

Zespół Muzeum Kultury Wilamowskiej w Wilamowicach

Wystawa stała

Wszystkie nasze zajęcia są dostosowywane do wieku uczniów oraz czasu, jakim dysponuje grupa. Dlatego też w naszej ofercie edukacyjnej nie stosujemy podziału na kategorie wiekowe. O gotowości uczniów do realizacji danej tematyki decyduje nauczyciel.

Zwiedzanie wystawy stałej z przewodnikiem

Zwiedzanie ma na celu przybliżenie historii powstania i rozwoju Wilamowic oraz unikatowej wilamowskiej kultury, ze szczególnym uwzględnieniem strojów. Zależnie od dostępnego czasu i wieku uczniów możliwe jest także zaprezentowanie okresu II wojny światowej i powojennych prześladowań.

Dawna codzienność. Zwiedzanie fragmentu wystawy stałej

W trakcie zajęć prezentujemy założenia architektoniczne wilamowskiego domu oraz tradycyjne wyposażenie wszystkich domostw istniejących przed laty w okolicy: sprzęty, jakich używali dziadkowie.

Stroje z bliższa i dalsza. Zwiedzanie fragmentu wystawy stałej

Zajęcia pozwalają skupić uwagę na różnorodności i wyjątkowości stroju wilamowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem stroju kobiecego. W trakcie lekcji prezentujemy także stroje zachodniomałopolskie (laskie) używane w sąsiednich miejscowościach.

Lekcje muzealne i warsztaty

Pierwsza wizyta w Muzeum

W trakcie lekcji przedstawiamy uczestnikom najważniejsze zasady obowiązujące w każdej placówce muzealnej. Uczestnicy zajęć poznają nie tylko cel tworzenia muzeów i wygląd wystawy, ale również tajemnice ujawniane za sprawą badania starych przedmiotów oraz technologie, dzięki którym zostaną z nami przed wieki.

Skiöekumt! Poznajmy się lepiej

Lekcja ma na celu poznanie różnorodności dziedzictwa kulturowego Wilamowic i okolicy. Uczestnicy zdobędą wiedzę o historii, tradycjach i ciekawostkach związanych z kulturą miejscowości Gminy Wilamowice.

Wilamowskie baśnie

Uczestnicy poznają najpopularniejsze legendy i baśnie, które przez lata pojawiały się w Wilamowicach i okolicy. Wspólne odgrywanie i teatr cieni urozmaici rozmowa o tym, jak to mogło być w rzeczywistości: bo przecież w każdej bajce tkwi ziarenko prawdy...

Kuzwer wymysiöeryś? Szybki kurs wilamowskiego

Zajęcia, w trakcie których przybliżamy uczestnikom podstawowe zwroty z języka wilamowskiego. W zależności od wieku uczniów może odbywać się to np. w formie zabawy. Istnieje ponadto możliwość regularnego odwiedzania Muzeum przez grupę celem stałego rozwijania kompetencji językowych (ustalane indywidualnie).

Ynzer špröh, czyli dlaczego trzeba chronić wilamowski

Lekcja prezentuje unikatowość języka wilamowskiego, jego ewolucję, zagrożenia dla jego przetrwania oraz wyjaśnia celowość działań podejmowanych na rzecz ochrony języka.

Herby nasze i herby zza miedzy

NOWOŚĆ!

W trakcie warsztatów uczniowie poznają heraldykę Wilamowic oraz inne dawne i współczesne symbole miejscowości, gminy, regionu, Polski i Europy. W ramach zajęć uczestnicy przyozdabiają tarcze rycerskie autorskim herbami zgodnie z zasadami heraldycznymi.

Budujemy średniowieczne miasto

W trakcie lekcji uczniowie poznają powody zakładania miast w średniowieczu, sposoby ich tworzenia, zawody wykonywane w obrębie murów i na podgrodziu oraz główne zagrożenia czyhające na mieszkańców. Zdobytą wiedzę wykorzystają w trakcie gry w naszą autorską planszówkę o budowie średniowiecznego miasta.

Pióro i kałamaż. Jak dawniej listy pisano?

Lekcja ma na celu zaprezentowanie uczniom historii pisma oraz narzędzi piśmiennych, a także stworzenie własnego listu pisanego piórem i atramentem w zgodzie z zasadami kaligrafii, a także (jeśli starczy czasu) opieczętowanie go woskiem.

Skąd czerpiemy papier?

W trakcie zajęć uczniowie poznają historię papieru i innych nośników piśmienniczych, a także samodzielnie wykonują papier: używany przez wieki i inny od współczesnego papier czerpany.

Co robi muzealnik?

Lekcja ma przybliżyć uczniom część działalności muzealnej polegającej na ewidencjonowaniu zbiorów. Choć może brzmieć to niepozornie, uczestnicy zajęć tworzą własny katalog w oparciu o prezentowane dokumenty. Słowem: prowadzą małe śledztwo historyczne.

Od ziarenka do bochenka

Dziś chleb mamy z piekarni lub ze sklepu. A dawniej? Najpierw trzeba było zasiać. A co działo się później, by w końcu na naszym stole pojawił się (wcześnie nie tak śnieżnobiały) chleb? O tym opowiadamy w trakcie zajęć, podczas których uczniowie na żarnach mielą mąkę.

Polskie malarstwo historyczne i symboliczne

Choć niesamowita wystawa czasowa z haftowanymi dziełami Jana Matejki już się w naszym Muzeum zakończyła, cały czas chętnie opowiemy o malarstwie historycznym Mistrza i symbolizmie w dziełach innych polskich malarzy.

Co straszło naszych przodków?

Lekcja o dawnych ludowych wierzeniach słowiańskich i wilamowskich, a także przyczynach wyobrażania sobie zjawisk przyrodniczych i społecznych w formie istot nadprzyrodzonych.

Skąd się wzięł Twój dziadek? Rzecz o genealogii

W czasie zajęć przybliżone zostaną podstawy genealogii oraz jej znaczenie dla zrozumienia historii rodzinnej i lokalnej. Uczestnicy poznają także miejsca, w których można szukać swoich korzeni.

Edukacja w wolnym czasie. Historia w grach

Wielu uczniów woli zasiąść przed komputerem niż sięgnąć po książkę. To źle? To zależy... Bo gdyby tak ktoś powiedział im, że można uczyć się historii grając w najpopularniejsze gry?

Pocztówka z Wilamowic

nowość!

Uczestnicy warsztatów poznają najbardziej charakterystyczne miejsca Wilamowic i próbują odwzorować je na pocztówkach, które mogą wystać do krewnych lub przyjaciół.

Stroje ludowe pogranicza Małopolski i Śląska

Strój wilamowski wyróżniał się na tle strojów sąsiednich miejscowości, które były... No właśnie: jakie? Lekcja omawia dawny ubiór Wilamowian i mieszkańców sąsiednich miejscowości oraz umożliwia uczniom ubranie magnetycznych manekinów w samodzielnie skomponowany strój wilamowski.

Kalejdoskop kulturowy Polski dawnej i obecnej

Przed II wojną światową Polska była krajem wielu kultur i narodów. Podobnie, choć na mniejszą skalę, jest i dziś. Dlatego też w czasie lekcji uczestnicy poznają różne mniejszości zamieszkujące Polskę przed rokiem 1939 oraz obecnie i ich zwyczaje.

Po co komu nowa wieża Babel?

Zajęcia ukazujące wielojęzyczność jako wartość – nie tylko w znaczeniu kulturowym i historycznym, ale również ekonomicznym i zdrowotnym.

Śmiergust, gregory i inne... Rok obrzędowy w Wilamowicach

Wbrew pozorom niektóre zwyczaje na przestrzeni dziejów mocno się zmieniły. Dlatego też w trakcie lekcji przybliżamy obyczaje związane z rokiem obrzędowym i tradycjami: praktykowanymi do dziś, jak i już wymartymi. Jednocześnie zachęcamy, by poza lekcją ogólną na temat roku obrzędowego skorzystać z oferty zajęć sezonowych związanych z daną porą roku lub rokiem liturgicznym.

Cztery kroki na prawo. Szybki kurs wilamowskiego tańca

W czasie warsztatów uczestnicy poznają nie tylko podstawowe kroki typowych tańców wilamowskich i teksty piosenek, ale przede wszystkim dowiadują się jak dawniej świętowano i bawiono się podczas różnych uroczystości.

Jajecznica po wilamowsku i inne tradycje kulinarne gminy

Młodzi uczestnicy w czasie warsztatów nie tylko poznają najważniejsze potrawy i tradycje kulinarne naszego regionu, ale przede wszystkim mogą samodzielnie przyrządzić i skosztować śusterpap, czyli jajecznicę po wilamowsku.

Klepoki, błocki. Dawny świat zabawek

O tym jak dawniej bawiły się dzieci, jakie miały zabawki i jak wyglądało dzieciństwo, uczniowie dowiedzą się wykonując własne zabawki z przeszłości i próbując sił w grach z czasów ich pradziadków.

Tvoja wilamowska ekozakładka do książki!

nowość!

Podczas warsztatów uczestnicy wykonują zakładki do książek z materiałów przyjaznych środowisku oraz ozdabiają je w tradycyjne wilamowskie wzory.

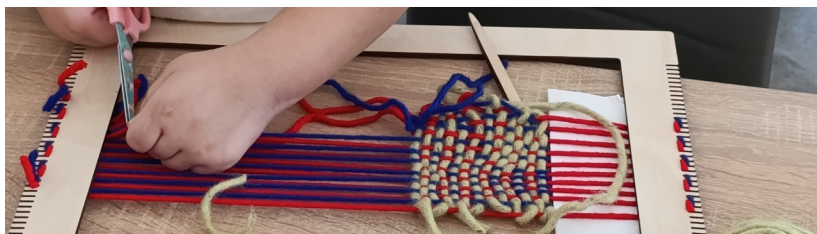
Wymysiöejer łoda. Malujemy skrzynie

Dawniej malowana skrzynia posagowa znajdowała się w każdym domu. Uczestnicy warsztatów nie tylko poznają różne rodzaje skrzyń z Wilamowic i okolicznych miejscowości, ale również będą mieli okazję własnoręcznie ozdobić miniaturowe skrzynie, które zabiorą ze sobą na pamiątkę.

Wilamowice nie tylko handlem żyły. Warsztaty tkackie

Celem warsztatów jest wprowadzenie uczniów w tajniki tradycyjnego rzemiosła tkackiego, a także rozwijanie umiejętności manualnych oraz kreatywności. Uczestnicy będą mieli okazję nauczyć się podstawowych technik tkackich i stworzyć własne tkaniny, a więc podjąć się zajęcia praktykowanego w przeszłości przez niemal wszystkich Wilamowian.

Nózki pasiate... Wilamowskie sztrykowanie

Pończochy to nieodzowny element wilamowskiego stroju. Charakterystyczne paski są jego rozpoznawalnym elementem. W czasie warsztatów uczestnicy będą mogli stworzyć własną opaskę do włósów lub komin. Oczywiście w tradycyjnych wilamowskich motywach kolorystycznych. UWAGA: zajęcia trwają minimum 120 minut.

Nasze wzory i kolory

Jak wyglądało tradycyjne wzornictwo i jakie wzory są typowe dla naszego regionu? Dlaczego warto promować tradycyjne dekoracje i rękodzieło? O tym uczniowie dowiedzą się w trakcie zajęć, podczas których będą mogli także wykonać własne zdobienia inspirowane regionem na odlewie gipsowym.

Warsztaty okolicznościowe

Warsztaty adwentowe i bożonarodzeniowe

Omawiamy bogactwo wilamowskich tradycji bożonarodzeniowych, a uczestnicy wykonują własny lampion adwentowy, gwiazdę kolędniczą lub bombkę choinkową.

Warsztaty noworoczne

Uczniowie poznają dawne sposoby mierzenia czasu oraz metody tworzenia kalendarzy oraz tworzą własny kalendarz zawierający wilamowskie nazwy dni tygodnia, miesięcy i pór roku.

Warsztaty wielkopostne i Gregory

W czasie warsztatów uczestnicy nie tylko poznają pieśni śpiewane w okresie Wielkiego Postu i żałoby, ale również dowiedzą się, jak dawniej obchodzono ten okres. Na koniec dowiedzą się co to były „gregory” oraz wykonają własne atrybuty tego obrzędu.

Warsztaty śmierguśnickie

NOWOŚĆ!

Podczas warsztatów szczegółowo omawiamy tematykę śmierguśtu oraz tworzymy papierowe maski śmierguśnickie.

Warsztaty wielkanocne

Warsztaty o wilamowskich tradycjach i obrzędach wielkanocnych, a przede wszystkim o śmierguście oraz jego prawach i zwyczajach. Uczestnicy w czasie zajęć wykonują maskę śmierguśnika, tradycyjne pisanki lub dekoracje wielkanocne.

Warsztaty na Dzień Matki

Rola matek w kulturze wilamowskiej była olbrzymia. Nie tylko spały one rodzinę, ale często pełniły najważniejsze funkcje w obszarze zarządzania gospodarstwem. Podczas warsztatów omówimy temat, a uczestnicy wykonują prezent dla mamy.

Warsztaty na Dzień Ojca

W trakcie zajęć omówimy typowe męskie zawody i ich wpływ na rolę mężczyzn w Wilamowicach i innych regionach. Podczas warsztatów uczestnicy stworzą pamiątkę dla taty.

Wielkie pranie

Zajęcia idealne wiosną i latem, gdy pogoda pozwala przeprowadzić je na polu (dla grup z Warszawy: na dworze). Celem warsztatów jest wyczyszczenie lnianej tkaniny dawnymi metodami, rozwiązaniami z czasów, gdy nawet pralki „Frani” jeszcze nie było. Dodatkową atrakcją może być bitwa wodna lub rzut balonem z wodą do celu.

Gra terenowa: zostań wilamowskim kupcem!

NOWOŚĆ!

Uczniowie pod opieką swojego nauczyciela wykonują przygotowane przez nas karty pracy i zdobywają punkty. Spacer po centrum Wilamowic pozwala poszerzyć wiedzę i osadzić ją w terenie. Ruch sprzyja zapamiętywaniu!

Paleontologia w piaskownicy

NOWOŚĆ!

Omawiamy świat dinozaurów, a potem szukamy ich w piaskownicy! Z tego powodu zachęcamy do umawiania warsztatów latem.

Jak do nas trafić?

Regulamin zwiedzania
Muzeum Kultury Wilamowskiej
w Wilamowicach

Zachęcamy do śledzenia strony Muzeum oraz profilu na Facebooku, gdzie publikujemy informacje o bieżących wydarzeniach, spotkaniach i warsztatach!

ul. Więźniów Oświęcimia 19
43-330 Wilamowice

Nr konta: 17 8111 0009 2001 1101 7963 0001
(Beskidzki Bank Spółdzielczy)

33 4999020

muzeum@wilamowice.pl

www.muzeum.wilamowice.pl